

ИНСТРУКЦИИ ЗА ПОПЪЛВАНЕ НА ГОДИШНИТЕ ОТЧЕТНИ СПРАВКИ ЗА ЦЕЛИТЕ НА РЕГУЛАТОРНОТО СЧЕТОВОДСТВО НА ВИК ОПЕРАТОРИТЕ

Въведение

Настоящите инструкции за попълване на годишните отчетни справки за целите на регулаторното счетоводство на ВиК операторите (справки ЕСРО) са разработени съобразно изискванията на чл. 15 и чл. 16 във връзка с чл. 6, ал. 1, т. 4 от Закона за регулиране на водоснабдителните и канализационните услуги (ЗРВКУ), чл. 5 и чл. 34 от Наредбата за регулиране на цените на водоснабдителните и канализационните услуги (НРЦВКУ) за регулаторното счетоводство, и са съобразени с Указания за образуване на цените на водоснабдителните и канализационните услуги чрез метода „горна граница на цени“ за регулаторния период 2022 - 2026 г., приети с решение на Комисията за енергийно и водно регулиране (КЕВР, Комисията) по т. 2 от Протокол № 82 от 27.04.2021 г. (Указания НРЦВКУ).

Настоящият документ съдържа инструкции за попълване на годишните отчетни справки ЕСРО, както следва:

- Справка № 1 „Баланс“
- Справка № 2 „Отчет за приходи и разходи“ (за регулирана и нерегулирана дейност)
- Справка № 3 „Отчет за парични потоци“
- Справка № 4 „Дълготрайни активи“ (за регулирана и нерегулирана дейност)
- Справка № 5 „Разходи“ (за регулирана и нерегулирана дейност)
- Справка № 6 „Привлечен капитал“

ВиК операторите представят ежегодно в Комисията в срок до 15 април на годината, следваща отчетната година годишните отчетни справки по ЕСРО заедно с отчетния доклад по чл. 32, ал. 1 от Наредбата за регулиране на качеството на водоснабдителните и канализационните услуги (НРКВКУ). Справките за отчета по ЕСРО и справките за отчета по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ се съдържат в единен електронен модел. Формата на справките е задължителна, като не могат да се изтриват редове и колони.

Отчетните доклади и справки се представят в Комисията на хартиен и електронен носител в деловодството на КЕВР или по електронен път през Единен портал за предоставяне на информация и услуги от КЕВР. Всички справки трябва да бъдат подписани от лице с представителна власт и главен счетоводител, и да бъдат подпечатани с печата на дружеството, или да бъдат подписани с електронен подпис.

Към справките по ЕСРО се представят годишен финансов отчет и одиторски доклад за спазването на правилата за водене на ЕСРО (чл. 34, ал. 5 от НРЦВКУ) или допълнителна информация, доказваща внедряването на ЕСРО (чл. 34, ал. 8 от НРЦВКУ). В текстовата част на отчетния доклад по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ се представят пояснения по попълнените справки ЕСРО.

Справките се изготвят за предходната календарна година, за която има съставен годишен финансов отчет (ГФО) на дружеството, при спазване на следните правила:

Справка № 1 „Баланс“

В колона „Корекции и рекласификации“ следва да се посочат разликите при отчитане съгласно регулаторните изисквания и счетоводната политика на дружеството. След извършените корекции и рекласификации общата стойност на Баланса следва да съответства на Баланса от годишния финансов отчет на дружеството.

В Баланса се посочват корпоративни дълготрайни активи и публични активи, изградени със собствени средства.

На реда „Вземания от клиенти“ се попълва балансовата стойност на текущите вземания от клиенти.

На реда „Вземания от доставчици“ се попълва балансовата стойност на предоставените аванси на доставчици.

На реда „Други вземания“ се попълва балансовата стойност на други видове вземания в това число и съдебните вземания.

На реда „Провизии за обезценка на вземания“ се попълва **положителната стойност** на размера на обезценените текущи вземания от клиенти (не се включва обезценката на съдебните вземания). Този ред не се включва в сбора на вземанията в баланса.

ВиК операторът представя пояснения за попълнените данни в Справка № 1 „Баланс“, включително за всички посочени корекции и рекласификации, в текстовата част на отчетния доклад по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ.

Справка № 2 „Отчет за приходи и разходи“ (за регулирана и нерегулирана дейност)

Отчетът за приходите и разходите се изготвя за регулирана и нерегулирана дейност, и следва да съответства на Отчета за приходите и разходите /ОПР/ на дружеството от годишния финансов отчет.

Данните за приходите от регулирани услуги са резултативни от Справка № 16 „Отчет на годишните приходи“ от отчета по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ, като попълване на данни е необходимо за категориите: „Приходи от лихви от предоставени ВиК услуги“ (за всички предоставяни услуги, в т.ч. доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества), „Приходи от присъединяване“ (доставяне на вода с непитейни качества и доставяне на вода на друг ВиК оператор), „Други приходи“ и „Приходи от финансираня“ (на дълготрайни активи, обслужващи регулираните услуги).

Данните за разходите за регулирана дейност са резултативни на Справка № 15 „Отчет на годишните разходи за регулирани услуги“ от отчета по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ, като попълване на данни е необходимо само за категория „Разходи от присъединяване“.

В колона „Нерегулирана дейност“ данните за приходите се попълват изцяло, а разходите са резултативни от Справка № 5 „Разходи“ от отчета по ЕСРО, с изключение на категория „Финансови разходи“, които е необходимо да се попълват.

В колона „Непризнати приходи/разходи“ се посочват приходите и разходите, които не се признават за целите на ценообразуването. Непризнатите разходи от категория „Разходи за оперативна дейност“ са резултативни от Справка № 5 „Разходи“ от отчета по ЕСРО.

За целите на постигане на съответствие между ОПР за регулаторни цели и ОПР от одитираните годишни финансови отчети, в колона „Коригирани приходи/разходи“ се посочват разликите от различното отчитане на приходите и разходите в прилаганите счетоводни политики и сметкопланове, възприети в счетоводството на ВиК оператора спрямо определените за регулаторни цели.

ВиК операторът представя пояснения за попълнените данни в Справка № 2 „Отчет за приходи и разходи“, включително за информацията посочена в колони „Непризнати приходи/разходи“ и „Коригирани приходи/разходи“, в текстовата част на отчетния доклад по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ.

Справка № 3 „Отчет за парични потоци“

Справката се попълва за цялото дружество.

Постъпленията се посочват със знак „+“, а плащанията - със знак „-“.

Справка № 4 „Дълготрайни активи“ (за регулирана и нерегулирана дейност)

Съгласно т. 19 от Указания НРЦВКУ, **преки дълготрайни активи** са тези, които към момента на тяхното придобиване могат да се отнесат към съответните регулирани услуги или нерегулирана дейност.

Съгласно т. 21.1 от Указания НРЦВКУ, Дружеството определя преките дълготрайни активи, респективно отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация за регулирана (доставяне вода на потребителите, доставяне на вода на друг ВиК оператор, доставяне на вода с непитейни качества, отвеждане и пречистване на отпадъчни води) и нерегулирана дейност.

В случай, че дружеството предоставя услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества, ако водоснабдителната система, от която се доставя вода на друг ВиК оператор и/или вода с непитейни качества не е самостоятелно обособена, а е обща и за услугата доставяне на вода на потребителите, отчетната и балансова стойност на активите, годишна и натрупана амортизация се разпределят между услугите доставяне на вода (доставяне на вода на потребителите, доставяне на вода на друг ВиК оператор, доставяне на вода с непитейни качества) с коефициент, определен на база количества вода на входа на съответната водоснабдителна система за годината на отчитане.

Съгласно т. 19.1 от Указания НРЦВКУ, **непреки дълготрайни активи** са тези, които към момента на тяхното възникване не могат директно да се отнесат към съответната регулирана или нерегулирана дейност. Към тях се включват дълготрайни активи за административна дейност, свързани с общо / централно управление на дружеството, както и дълготрайни активи, които са общи за регулираните услуги или са общи за двете дейности - регулирана и нерегулирана.

Съгласно т. 19.2 от Указания НРЦВКУ, към категория **непреки дълготрайни активи за административна дейност, свързани с централно управление на дружеството** се отнасят единствено и само дълготрайни активи за административни звена, разположени в централното управление на дружеството, както следва:

- Централно ръководство на ВиК оператора;
- Звено за управление на човешките ресурси на дружеството;
- Звено за правно обслужване;
- Звено за счетоводство (данъчно и регулаторно);

- Звено за обществени поръчки и снабдяване;
- Звено за информационно обслужване, сигурност на информацията, програмна и хардуерна поддръжка;
- Звено за поддръжка на системи за качество.

Към тази категория дълготрайни активи не се отнасят дълготрайни активи на други звена, които са разположени в централното управление на дружеството, но по своето предназначение се явяват общи дълготрайни активи по смисъла на т. 19.3 от Указания НРЦВКУ – например лаборатория, системи за диспечеризация и СКАДА, контролна зала, техническа поддръжка и други.

Съгласно т. 19.3 от Указания НРЦВКУ, **към категория непреки общи дълготрайни активи** се отнасят такива, които са общи за регулирана и нерегулирана дейност (например дълготрайни активи за общи транспортни дейности), както и общи само за регулирани услуги (например дълготрайни активи за продажби – отчитане, фактуриране, инкасиране).

Съгласно т. 28 от Указания НРЦВКУ, в призната стойност на активите не се включват:

- право на ползване на публични ВиК активи и/или Търговска репутация;
- активи, използвани по силата на договор за лизинг, съгласно който те няма да се придобият;
- активи, които не са свързани със съответната регулирана ВиК услуга;
- активи, отдадени под наем, консервирани, извадени от експлоатация;
- активи, придобити безвъзмездно чрез дарения, помощи, грантови схеми и други подобни или заплатени от потребители;
- активи, придобити през предходни периоди, които надвишават пазарните нива за подобни или аналогични активи.

Съгласно т. 23 от Указания НРЦВКУ, разходи за амортизационни отчисления върху имуществените права върху системи и съоръжения – публична държавна и/или общинска собственост, предоставени на ВиК операторите по реда на чл. 198п, ал. 1 от Закона за водите, не се включват в признатите годишни разходи.

Съгласно т. 21.2 от Указания НРЦВКУ, отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на **непреките дълготрайни активи за административна дейност, свързани с централно управление на дружеството** се разпределят между предоставяните от дружеството регулирани услуги и нерегулирана дейност пропорционално на дела на преките разходи за амортизации за съответната регулирана услуга или нерегулирана дейност за годината на отчитане спрямо общата сума на преките разходи за амортизации за регулирана и нерегулирана дейност.

Съгласно т. 21.3 от Указания НРЦВКУ, отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на **непреките дълготрайни активи – които са общи за регулираните услуги или са общи за двете дейности - регулирана и нерегулирана** могат да се разпределят само между относимите регулирани и/или нерегулирани дейности, пропорционално на дела на преките разходи за амортизации за съответната регулирана услуга или нерегулирана дейност за годината на отчитане спрямо общата сума на преките разходи за амортизации за относимите регулирани услуги и/или нерегулирана дейност.

По-подробно описание на принципите за разпределение на дълготрайните активи е посочено в **Приложение 1** (раздели II и IV). За дружества, които доставят вода на друг ВиК оператор и/или доставят вода с непитейни качества в раздел IV на Приложение 1.

Отчитането на Дълготрайните активи се извършва в съответствие с дефинициите за инвестиция/ капиталов разход, определени от КЕВР (съгл. **Приложение 2**).

Данните за регулирана дейност са резултативни от Справки № 14.1., 14.2., 14.3., 14.4. и 14.5. „Дълготрайни активи за регулираните услуги“ от отчета по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ.

Данните за нерегулирана дейност се попълват изцяло, като в колона „Трансфери“ се попълва информация за заприходените от сметка 207 „Активи в процес на изграждане“ към групи 20 „Дълготрайни материални активи“ и 21 „Дълготрайни нематериални активи“ по категории, като в реда на сметка 207 резултативно се калкулира със знак минус общата сума на излезлите от сметката/заприходените през периода активи за нерегулирана дейност.

В колона „Корекции и рекласификации“ следва да се посочи стойността на активите, които:

- съгласно регулаторните изисквания се признават като активи, а според счетоводна политика на дружеството не се признават или обратно. Разликите следва да се пояснят в текстовата част на отчета.
- счетоводно се отчитат като собствени активи, а съгласно регулаторните изисквания следва да се отчитат като публични.

Стойността на активите след извършените корекции и рекласификации следва да съответства на Баланса на дружеството от годишния финансов отчет, а общата стойност на публичните активи следва да съответства на регистъра на публични активи, поддържан от ВиК оператора.

Амортизациите на дълготрайните активи за регулаторни цели се определят при прилагане на линеен метод с амортизационни норми, определени от КЕВР в *Правила към единен сметкоплан за регулаторни цели на ВиК операторите*.

ВиК операторът представя пояснения за попълнените данни в Справка № 4 „Дълготрайни активи“, включително за всички посочени корекции и рекласификации, в текстовата част на отчетния доклад по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ.

Справка № 5 „Разходи“ (за регулирана и нерегулирана дейност)

Съгласно т. 19 от Указания НРЦВКУ, **преки разходи** са тези, които към момента на тяхното възникване директно се отнасят към съответната регулирана или нерегулирана дейност.

Съгласно т. 20.1 от Указания НРЦВКУ, дружеството определя преките разходи за регулирана (доставяне вода на потребителите, доставяне на вода на друг ВиК оператор, доставяне на вода с непитейни качества, отвеждане и пречистване на отпадъчни води) и нерегулирана дейност.

В случай, че дружеството предоставя услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества, ако водоснабдителната система, от която се доставя вода на друг ВиК оператор и/или вода с непитейни качества не е самостоятелно обособена, а е обща и за услугата доставяне на вода на потребителите, преките разходи се разпределят между услугите доставяне на вода (доставяне на вода на потребителите, доставяне на вода на друг ВиК оператор, доставяне на вода с непитейни качества) с коефициент, определен на база количества вода на входа на съответната водоснабдителна система за годината на отчитане.

Съгласно т. 19.1 от Указания НРЦВКУ, **непреки разходи** са тези, които към момента на тяхното възникване не могат директно да се отнесат към съответната регулирана или нерегулирана дейност. Към тях се включват разходи за административна дейност, свързани с общо / централно управление на дружеството, както и разходи, които са общи за регулираните услуги или са общи за двете дейности - регулирана и нерегулирана.

Съгласно т. 19.2 от Указания НРЦВКУ, **към категория непреки разходи за административна дейност, свързани с централно управление на дружеството** се отнасят единствено и само разходи за административни звена, разположени в централното управление на дружеството, както следва:

- Централно ръководство на ВиК оператора;

- Звено за управление на човешките ресурси на дружеството;
- Звено за правно обслужване;
- Звено за счетоводство (данъчно и регулаторно);
- Звено за обществени поръчки и снабдяване;
- Звено за информационно обслужване, сигурност на информацията, програмна и хардуерна поддръжка;
- Звено за поддръжка на системи за качество.

Към тази категория разходи не се отнасят разходи на други звена, които са разположени в централното управление на дружеството, но по своя смисъл се явяват общи разходи по смисъла на т. 19.3 от Указания НРЦВКУ – например лаборатория, системи за диспечеризация и СКАДА, контролна зала, техническа поддръжка и други.

Съгласно т. 19.3 от Указания НРЦВКУ, **към категория непреки общи разходи** се отнасят такива, които са общи за регулирана и нерегулирана дейност (например разходи за местни данъци и такси, разходи за общи транспортни дейности), както и общи само за регулирани услуги (например разходи за продажби – отчитане, фактуриране, инкасиране; разходи за такса регулиране).

Съгласно т. 20.2 от Указания НРЦВКУ, **непреките разходи за административна дейност**, свързани с централно управление на дружеството, се разпределят между предоставяните от дружеството регулирани услуги и нерегулирана дейност пропорционално на дела на преките разходи за съответната регулирана услуга или нерегулирана дейност за годината на отчитане спрямо общата сума на преките разходи за регулирана и нерегулирана дейност, от които са приспаднати разходите за амортизации.

Съгласно т. 20.3 от Указания НРЦВКУ, **непреки разходи, които са общи за регулираните услуги и нерегулирана дейност** или **са общи само за няколко регулирани услуги могат** да се разпределят само между **относимите** за съответните категории разходи регулирани и/или нерегулирани дейности пропорционално на дела на преките разходи за съответната относима регулирана услуга или нерегулирана дейност за годината на отчитане спрямо общата сума на преките разходи за относимите регулирани услуги и/или нерегулирана дейност, от които са приспаднати разходите за амортизации.

По аналогичен начин се разпределят и разходите за амортизации на непреките дълготрайни активи за административна дейност, свързани с централното управление на дружеството, както и разходите за амортизации на непреките активи, които са общи за регулираните услуги и нерегулирана дейност, както и дълготрайни активи, които са общи само за регулираните услуги

По-подробно описание на принципите за разпределение на разходи е посочено в **Приложение 1** (раздел I и III). За дружества, които доставят вода на друг ВиК оператор и/или доставят вода с непитейни качества в раздел III на Приложение 1.

Съгласно т. 18 от Указания НРЦВКУ, в признатите годишни разходи не се включват:

- финансови разходи;
- разходи за данък върху печалбата и разходи за бъдещи периоди, които са част от отчета за доходите;
- разходи за загуби от обезценки;
- текущи разходи за начислени провизии по смисъла на чл. 38 и чл. 39 от Закона за корпоративното подоходно облагане (ЗКПО);
- текущи разходи или задължения за намаляване на отчетната стойност на стокowo-материалните запаси и на дълготрайните активи;
- санкции и/или глоби, наложени от държавни органи или от Комисията;
- разходи за покриване на отчисления по чл. 60 и чл. 64 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) при депониране на утайки от ПСОВ;

- разходи за лихви за забавяне, неустойки и други плащания, свързани с неизпълнение по сключени договори;
- съдебни разходи по загубени съдебни дела за неизпълнение на договорни и др. задължения (към доставчици, институции, др.), нанесени материални щети по вина на ВиК оператора и др.;
- разходи за дарение;
- неизползвани отпуски;
- представителни разходи и начисленият данък върху тях;
- разходите за вноски (премии) за допълнително доброволно осигуряване, за доброволно здравно осигуряване и за застраховки "Живот", както и разходите за начислен данък върху тях;
- както и други разходи по чл. 10, ал. 7 от НРЦВКУ.

Разходите, които не се признават за целите на ценообразуването се посочват в колона „Непризнати разходи“. Същите **не се включват** за целите на разпределянето на преките разходи за услугата доставяне на вода и непреките разходи.

Разходите за регулирана дейност са резултативни от Справка № 15 „Отчет на годишните разходи за регулирани услуги“ от отчета по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ.

Данните за нерегулирана дейност се попълват изцяло.

За целите на постигане на съответствие между ОПР за регулаторни цели и ОПР от одитираните годишни финансови отчети на дружеството, в колона „Коригирани разходи“ се посочват разликите от отчитането на разходите в прилаганите счетоводни политики и сметкопланове, възприети в счетоводството на ВиК оператора спрямо определените за регулаторни цели.

ВиК операторът представя пояснения за попълнените данни в Справка № 5 „Разходи“, включително за информацията посочена в колони Непризнати разходи и Коригирани разходи, в текстовата част на отчетния доклад по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ.

Справка № 6 „Привлечен капитал“

Справката за привлечения капитал включва дългосрочни, краткосрочни кредити и задължения по договори за финансов лизинг, отчетени в годишния финансов отчет на дружеството. Посочват се параметрите по договорите – размер на заема, срок за погасяване, лихва и др. и се прилагат копия на сключените договори. Видът на заема се избира от падащото меню в колона „В“ на всеки отделен заем.

ВиК операторът представя пояснения за попълнените данни в Справка № 6 „Привлечен капитал“ за всеки посочен заем, в текстовата част на отчетния доклад по чл. 32, ал. 1 от НРКВКУ.

ПРИЛОЖЕНИЕ 1: ПОДХОД ЗА ОЧТЕТ И РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА РАЗХОДИТЕ И ДЪЛГОТРАЙНИТЕ АКТИВИ ПО ДЕЙНОСТИ И УСЛУГИ

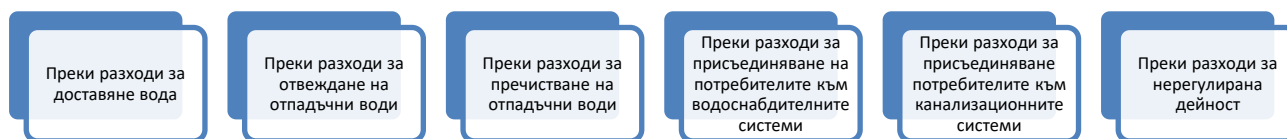
I. Отчитане на преки и непреки разходи, разпределяне на непреки разходи общо за дружеството

I.1. Отчитане на преки разходи

Преки разходи са тези разходи, които към момента на тяхното възникване директно се отнасят към съответната регулирана или нерегулирана дейност.

Преките разходи се отчитат **текущо (ежемесечно)** по съответните сметки от сметкоплана към правилата по ЕСРО, за съответните регулирани услуги / нерегулирана дейност.

Отчитане на преки разходи:

I.2. Отчитане и разпределение на непреки разходи

Непреки разходи са тези, които към момента на тяхното възникване не могат директно да се отнесат към съответната регулирана или нерегулирана дейност. Към тях се включват разходи за административна дейност, свързани с общо / централно управление на дружеството, както и разходите, които са общи за регулираните услуги или са общи за двете дейности - регулирана и нерегулирана.

Непреките разходи се отчитат **текущо (ежемесечно)** по съответните сметки от сметкоплана към правилата по ЕСРО, както следва:

- непреки разходи за административна дейност се отчитат в аналитични сметки с код 16;
- непреки разходи, които са общи за регулирана и нерегулирана дейност се отчитат в аналитични сметки с код 20;
- непреки разходи, които са общи за регулирана дейност се отчитат в аналитични сметки с код 25.

Непреките разходи се **разпределят в края на годината** въз основа на правилата в тези инструкции. Непреки разходи, които са общи за регулирана и нерегулирана дейност и/или общи само за регулирани услуги, се отнасят само към **относими** регулирани услуги, т.е. тези непреки разходи участват и подпомагат предоставянето на съответната регулирана услуга.

Разходите, които не се признават за целите на ценообразуването по смисъла на т. 18 от Указания НРЦВКУ, се отчитат отделно от регулирана и нерегулирана дейност по създадените за целта сметки, съгласно сметкоплана към правилата по ЕСРО. Същите не се включват за целите на разпределянето на непреките разходи.

I.2.1. Разпределяне на непреки разходи за административна дейност, свързани с централно управление на дружеството

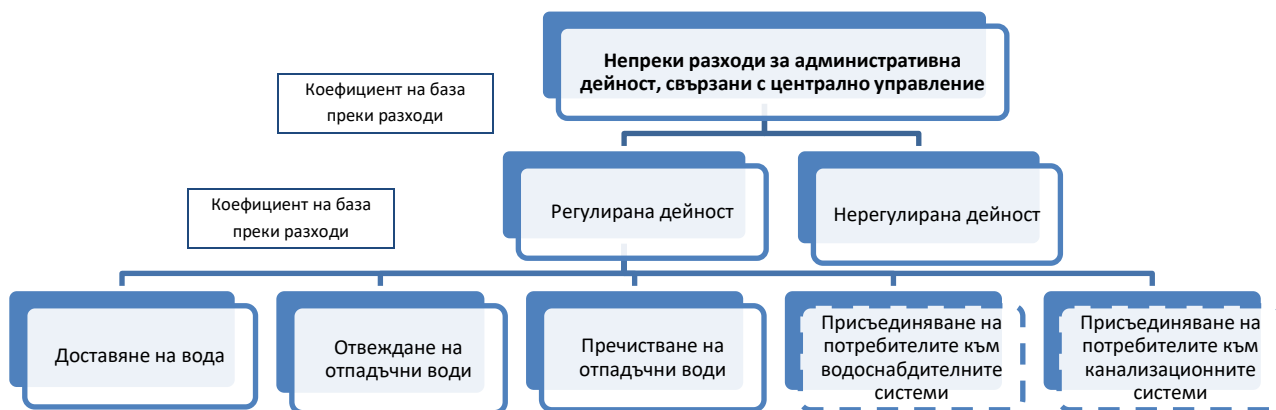
Непреки разходи за административна дейност, свързани с централно управление на дружеството са единствено и само разходите за административни звена, разположени в централното управление на дружеството, както следва:

- Централно ръководство на ВиК оператора;
- Звено за управление на човешките ресурси на дружеството;
- Звено за правно обслужване;

- Звено за счетоводство (данъчно и регулаторно);
- Звено за обществени поръчки и снабдяване;
- Звено за информационно обслужване, сигурност на информацията, програмна и хардуерна поддръжка;
- Звено за поддръжка на системи за качество.

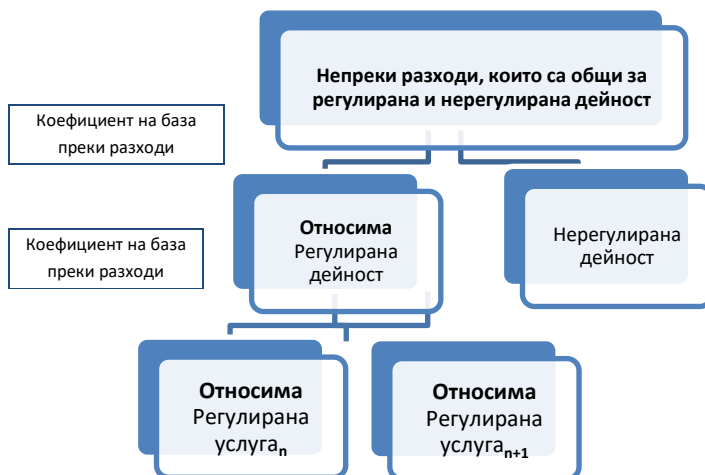
Към непреките разходи за административна дейност не се отнасят разходи на други звена, които са разположени в централното управление на дружеството, но по своето предназначение се явяват общи разходи по смисъла на т. 19.3 от указания НРЦВКУ – например лаборатория, системи за диспечеризация и СКАДА, контролна зала, техническа поддръжка и други.

Непреките разходи за административна дейност, свързани с централно управление на дружеството, се разпределят между регулирана и нерегулирана дейност пропорционално на дела на преките разходи за съответната регулирана услуга или нерегулирана дейност за годината на отчитане спрямо общата сума на преките разходи за регулирана и нерегулирана дейност, от която са приспаднати разходите за амортизации.

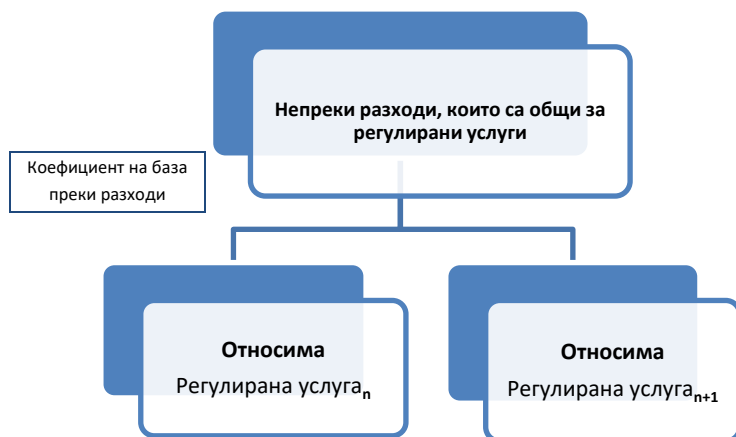
I. 2.2. Разпределяне на непреки разходи, които са общи за регулирана и нерегулирана дейност

Непреки разходи, които са общи за регулираните услуги и нерегулирана дейност (например местни данъци и такси, общи транспортни дейности), могат да се разпределят само между **относимите** регулирани услуги и/или нерегулирана дейност, пропорционално на дела на преките разходи за съответната **относима** регулирана услуга или нерегулирана дейност за годината на отчитане, спрямо общата сума на преките им разходи, от които са приспаднати разходите за амортизации.

1.2.3. Отчитане и разпределяне на непреки разходи, които са общи за регулирани услуги

Непреки разходи, които са общи само за няколко регулирани услуги (например разходи за продажби – отчитане, фактуриране, инкасиране, разходи за такса регулиране), могат да се разпределят само между **относимите** регулирани услуги, пропорционално на дела на преките разходи за съответната **относима** регулирана услуга за годината на отчитане, спрямо общата сума на преките им разходи, от които са приспаднати разходите за амортизации.

II. Отчитане на преки и непреки дълготрайни активи и разходи за амортизации, разпределяне на непреки дълготрайни активи и разходи за амортизации общо за дружеството.

II.1. Отчитане на преки дълготрайни активи и разходи за амортизации.

Преки дълготрайни активи са тези, които към момента на тяхното придобиване могат да се отнесат към съответните регулирани услуги или нерегулирана дейност.

Отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на преките дълготрайни активи се завеждат и отчитат по съответните сметки от сметкоплана към правилата по ЕСРО, за съответните регулирани услуги и нерегулирана дейност.

Схемите на отчитане на отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на преки дълготрайни активи, разпределяне на непреки дълготрайни активи, са аналогични на тези, показани в раздел I.

II.2. Отчитане и разпределение на непреки дълготрайни активи и разходи за амортизации.

Непреки дълготрайни активи са тези, които към момента на тяхното придобиване не могат да се определят към коя от регулираните услуги или нерегулирана дейност следва да се отнесат. Към тях се включват дълготрайни активи за административна дейност, свързани с общо / централно управление на дружеството, както и дълготрайни активи, които са общи за регулирани услуги или са общи за двете дейности - регулирана и нерегулирана.

Отчетната и балансова стойност, съответно годишна и натрупана амортизация на дълготрайните активи, които не се признават за целите на ценообразуването по смисъла на т. 28 от Указания НРЦВКУ, не се включват за целите на разпределянето на дълготрайните активи.

Отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на непреките дълготрайни активи се завеждат и отчитат по съответните сметки от сметкоплана към правилата по ЕСРО, за съответните регулирани услуги и нерегулирана дейност.

Отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на непреки дълготрайни активи **се разпределят в края на годината** въз основа на правилата в тези инструкции.

Непреки дълготрайни активи, които са общи за регулирана и нерегулирана дейност и/или общи само за регулирани услуги, се отнасят само към **относими** регулирани услуги, т.е. тези непреки дълготрайни активи участват и подпомагат предоставянето на съответната регулирана услуга.

Схемите на отчитане на отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на непреки дълготрайни активи, разпределяне на непреки дълготрайни активи, са аналогични на тези, показани в раздел I.

II.2.1. Разпределяне на непреки дълготрайни активи и разходи за амортизации за административна дейност, свързани с централно управление на дружеството.

Непреки дълготрайни активи за административна дейност, свързани с централно управление на дружеството са единствено и само дълготрайни активи за административни звена, разположени в централното управление на дружеството, както следва:

- Централно ръководство на ВиК оператора;
- Звено за управление на човешките ресурси на дружеството;
- Звено за правно обслужване;
- Звено за счетоводство (данъчно и регулаторно);
- Звено за обществени поръчки и снабдяване;
- Звено за информационно обслужване, сигурност на информацията, програмна и хардуерна поддръжка;
- Звено за поддръжка на системи за качество.

Към тази категория дълготрайни активи не се отнасят дълготрайни активи на други звена, които са разположени в централното управление на дружеството, но по своето предназначение се явяват общи дълготрайни активи по смисъла на т. 19.3 от Указания НРЦВКУ – например лаборатория, системи за диспечеризация и СКАДА, контролна зала, техническа поддръжка и други.

Отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на **непреки дълготрайни активи за административна дейност**, свързани с централно управление на дружеството, се разпределят между регулираните услуги и нерегулирана дейност пропорционално на дела на преките разходи за амортизации за съответната регулирана услуга или нерегулирана дейност за годината на отчитане спрямо общата сума на разходите за амортизации за регулирани услуги и нерегулирана дейност.

II.2.2. Разпределяне на непреки дълготрайни активи и разходи за амортизации общи за регулираните услуги и нерегулирана дейност.

Отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на **непреки дълготрайни активи, общи за регулираните услуги и нерегулирана дейност**, могат да се разпределят само между **относимите** регулирани услуги и/или нерегулирана дейност пропорционално на дела на преките разходи за амортизации за съответната **относима** регулирана услуга или нерегулирана дейност за годината на отчитане спрямо общата сума на разходи за амортизации за **относимите** регулирани услуги и/или нерегулирана дейност.

II.2.3. Разпределяне на непреки дълготрайни активи и разходи за амортизации общи за регулираните услуги.

Отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на **непреки дълготрайни активи, общи само за регулираните услуги**, се разпределят само между **относимите** регулирани услуги, пропорционално на дела на преките разходи за амортизации за съответната **относима** регулирана услуга за годината на отчитане спрямо общата сума на разходи за амортизации за **относимите** регулирани услуги.

III. Отчитане и разпределяне на преки и непреки разходи за услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества.

В случаите, в които дружествата доставят вода освен на потребителите в основната си система, но и на друг ВиК оператор и/или доставят вода с непитейни качества, се прилагат следните правила:

III.1. Отчитане и разпределяне на преки разходи в случаите, в които водоснабдителната система, от която се доставя вода на друг ВиК оператор и/или вода с непитейни качества е самостоятелно обособена или е обща и за услугата доставяне на вода на потребителите.

III.1.1. Отчитане на преки разходи за доставяне на вода.

За услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества се включват **преки разходи** за системата, от която се доставя вода. В случай че водоснабдителната система, от която се доставя вода на друг ВиК оператор и/или вода с непитейни качества не е самостоятелно обособена, а е обща и за услугата доставяне на вода на потребителите (т.е. активите, участващи в съответната водоснабдителна система са общи за доставяне вода за основната система и за друг ВиК оператор / непитейни качества), преките разходи за водоснабдителната система се разпределят между услугите доставяне на вода (доставяне на вода на потребителите, доставяне на вода на друг ВиК оператор, доставяне на вода с непитейни качества) с коефициент, определен на база количествата вода на входа на съответната водоснабдителна система за съответната услуга доставяне на вода за годината на отчитане.

Преките разходи се отчитат **текущо (ежемесечно)** по съответните сметки от сметкоплиана към правилата по ЕСРО, за съответните регулирани услуги.

Когато водоснабдителната система, от която се доставя вода на друг ВиК оператор и/или вода с непитейни качества, е обща и за услугата доставяне на вода на потребителите извършваните преки разходи за съответната водоснабдителна система се отчитат по създадените сметки в група 60, като се създаде аналитичност за обособените системи.

III.1.2. Разпределяне на преки разходи за услугите доставяне на вода

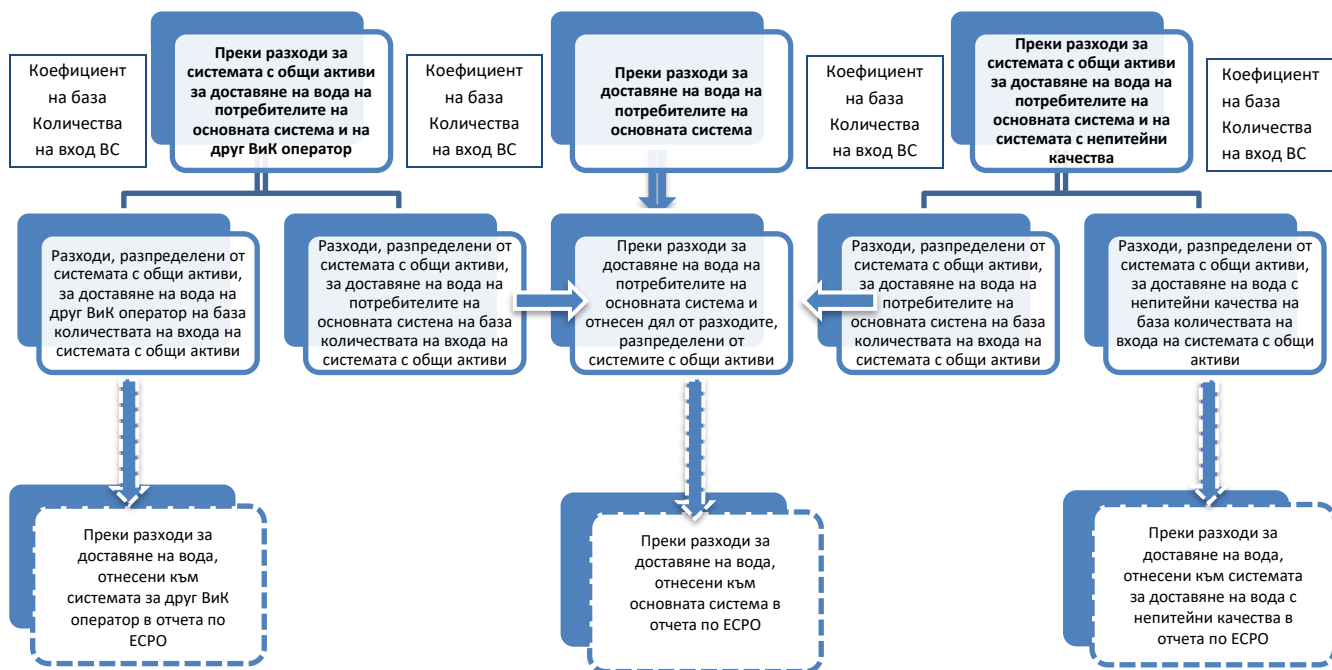
Дружеството разпределя преките разходи за услугите доставяне на вода (доставяне на вода на потребителите на основната система; доставяне на вода на друг ВиК оператор, доставяне на вода с непитейни качества) **в края на отчетната година** пропорционално на дела на количествата вода на входа на съответната водоснабдителна система за съответната услуга доставяне на вода.

Разпределеният дял от преки разходи за доставяне вода на потребителите на основната система на база количества на входа на водоснабдителната система с общи активи се добавят към директно отчетените преки разходи за доставяне на вода на потребителите.

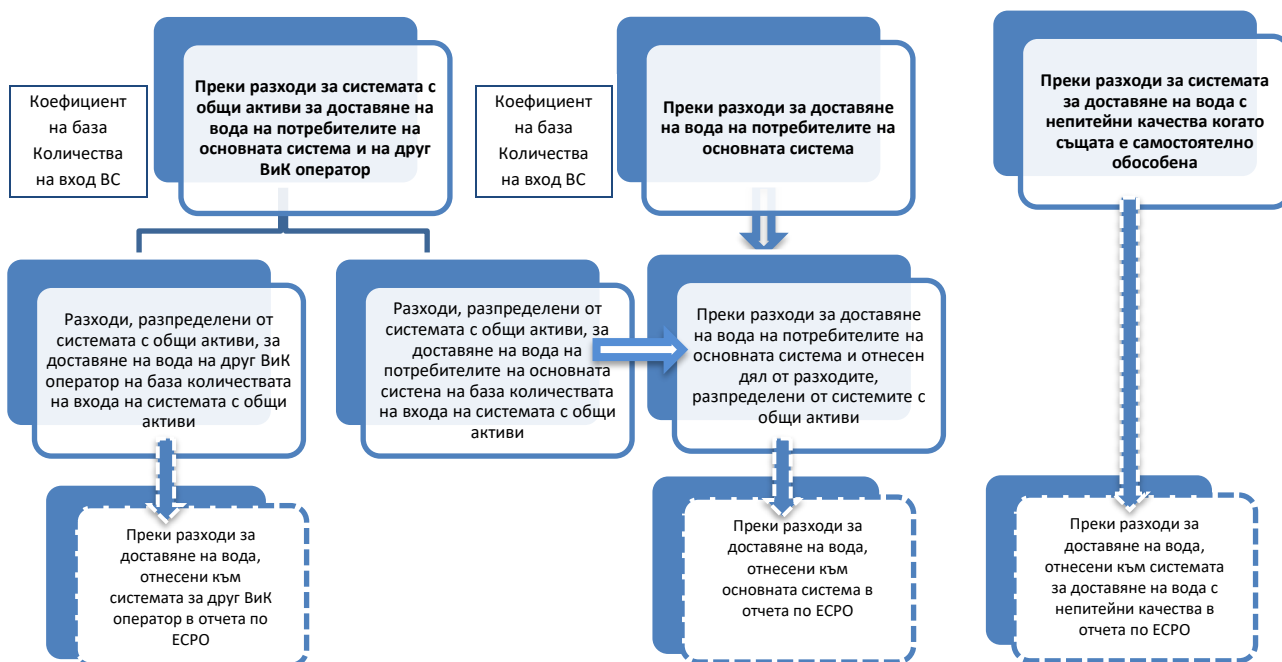
Разпределеният дял от преки разходи за доставяне на вода на друг ВиК оператор и/или доставяне на вода с непитейни качества на база количества на входа на водоснабдителната система с общи активи представляват и формират преките разходи за услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор, съответно доставяне на вода с непитейни качества.

Когато водоснабдителната система е самостоятелно обособена за услугата доставяне на вода на друг ВиК оператор или доставяне на вода с непитейни качества, дружеството отчита преки разходи, от които не се разпределя към услугата доставяне на вода на потребителите (пример 2, за услуга доставяне на вода с непитейни качества).

Пример 1: Обща водоснабдителна система за доставяне на вода на друг ВиК оператор и потребителите на основната система и обща водоснабдителна система с непитейни качества и потребителите на основната система

Пример 2: Обща водоснабдителна система за доставяне на вода на друг ВиК оператор и потребителите на основната система и самостоятелно обособена водоснабдителна система за доставяне на вода с непитейни качества

III.2. Отчитане и разпределяне на непреки разходи, за услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества.

Непреките разходи се отчитат **текущо (ежемесечно)** по съответните сметки от сметкоплана към правилата по ЕСРО, за съответните регулирани услуги. Непреките разходи **се разпределят в края на годината** въз основа на правилата в тези инструкции.

Непреки разходи, които са общи за регулирана и нерегулирана дейност и/или общи само за регулирани услуги, **могат да се отнасят само към относими** регулирани услуги, доколкото тези непреки разходи участват и подпомагат предоставянето на съответната регулирана услуга.

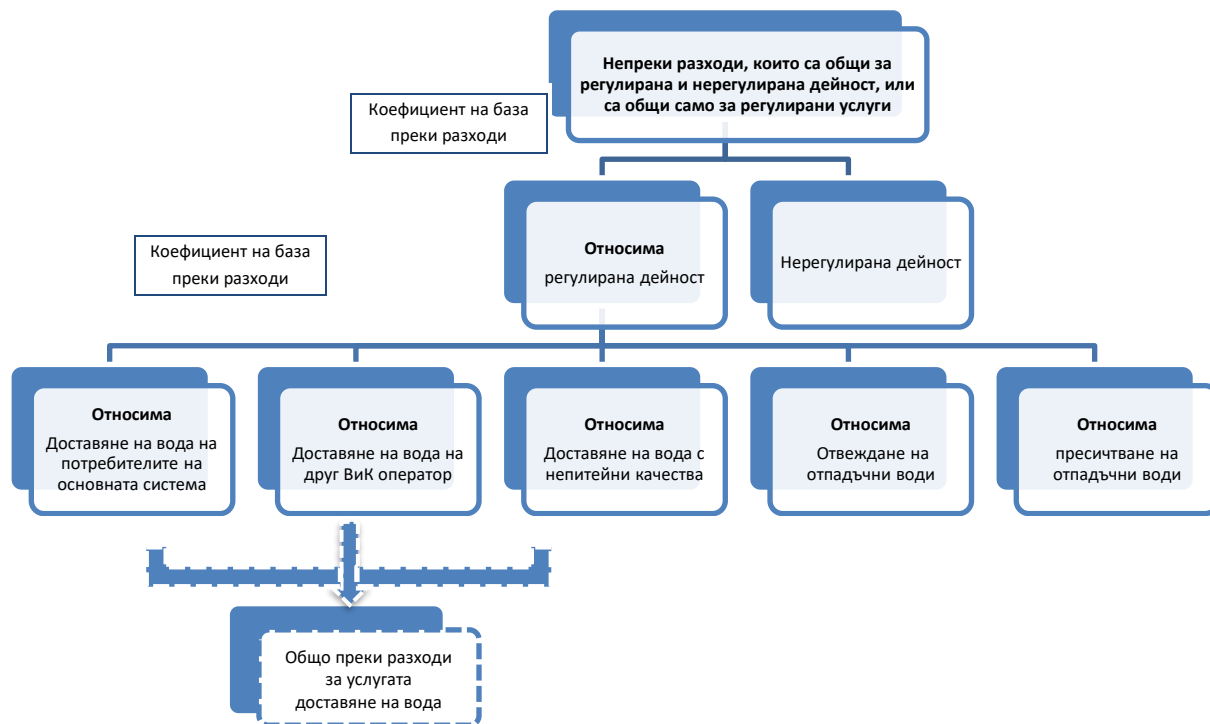
III.2.1. Разпределяне на непреки разходи за административна дейност за услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества:

Непреките разходи за административна дейност, свързани с централно управление на дружеството, се разпределят между всички регулирани услуги, в т.ч. доставяне вода на друг ВиК оператор и доставяне вода с непитейни качества, и нерегулирана дейност пропорционално на дела на преките разходи за съответната регулирана услуга или нерегулирана дейност за годината на отчитане спрямо общата сума на преките разходи за регулирана и нерегулирана дейност, от която са приспаднати разходите за амортизации.

III.2.2. Разпределяне на непреки разходи, които са общи за регулирана и нерегулирана дейност, или са общи само за регулирани услуги за услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества:

Непреки разходи, които са общи за регулираните услуги и нерегулирана дейност както и разходи, които са общи само за няколко регулирани услуги **могат да се разпределят** само между **относимите** регулирани услуги (в т.ч. доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне вода с непитейни качества, когато същите са относими за тях) и/или нерегулирана дейност пропорционално на дела на преките разходи за съответната **относима** регулирана услуга или нерегулирана дейност за годината на отчитане спрямо общата сума на преките им разходи, от които са приспаднати разходите за амортизации.

IV. Отчитане и разпределяне на преки и непреки дълготрайни активи за услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества

В случаите, в които дружествата доставят вода освен на потребителите в основната си система, но и на друг ВиК оператор и/или доставят вода с непитейни качества, се прилагат следните правила:

IV.1. Отчитане и разпределяне на преки дълготрайни активи и разходи за амортизации за услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества

За услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества се включват отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на дълготрайни активи, преки за водоснабдителни системи, от които се доставя вода.

В случай че същите са общи и за услугата доставяне на вода на потребителите (т.е. активите, участващи в съответната водоснабдителна система, са общи за доставяне вода за основната система и за друг ВиК оператор / непитейни качества), отчетната стойност и балансова стойност на активите, годишна и натрупана амортизация се разпределят между услугите доставяне на вода (доставяне на вода на потребителите, доставяне на вода на друг ВиК оператор, доставяне на вода с непитейни качества) с коефициент, определен на база количества вода на входа на съответната водоснабдителна система за съответната услуга доставяне на вода за годината на отчитане.

Отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на преките дълготрайни активи се завеждат и отчитат по съответните сметки от сметкоплана към правилата по ЕСРО, за съответните регулирани услуги / нерегулирана дейност. Отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на преките дълготрайни активи, общи за услугите доставяне на вода се разпределят в края на годината въз основа на правилата в тези инструкции.

Схемите на отчитане на отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на преки дълготрайни активи за услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества, както и за определяне, и разпределяне на същите, са аналогични на тези, показани в раздел III.

IV.2. Отчитане и разпределение на непреки дълготрайни активи и разходи за амортизации за услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества

Отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на непреки дълготрайни активи се завеждат и отчитат по съответните сметки от сметкоплана към правилата по ЕСРО, за съответните регулирани услуги / нерегулирана дейност. Отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на непреки дълготрайни активи се разпределят в края на годината въз основа на правилата в тези инструкции.

Непреки дълготрайни активи, които са общи за регулирана и нерегулирана дейност и/или общи само за регулирани услуги, **могат да се отнасят само към относими** регулирани услуги, т.е. тези непреки дълготрайни активи участват и подпомагат предоставянето на съответната регулирана услуга.

Схемите на отчитане на отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на непреки дълготрайни активи за услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества и разпределяне на същите, са аналогични на тези, показани в раздел III.

IV.2.1. Разпределяне на непреки дълготрайни активи и разходи за амортизации за административна дейност, свързани с централно управление на дружеството за услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества

Отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на **непреки дълготрайни активи за административна дейност**, свързани с централно управление на дружеството, се разпределят между регулираните услуги, в т.ч. доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества, и нерегулирана дейност пропорционално на дела на преките разходи за амортизации за съответната регулирана услуга или нерегулирана дейност за годината на отчитане спрямо общата сума на разходите за амортизации за регулирани услуги и нерегулирана дейност.

IV.2.2. Разпределяне на непреки дълготрайни активи и разходи за амортизации които са общи за регулирана и нерегулирана дейност, или са общи само за регулирани услуги за услугите доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества.

Отчетна и балансова стойност, годишна и натрупана амортизация на **непреки дълготрайни активи, общи за регулираните услуги и нерегулирана дейност**, както и дълготрайни активи, които са **общи само за регулираните услуги**, могат да се разпределят само между **относимите** регулирани услуги, в т.ч. доставяне на вода на друг ВиК оператор и доставяне на вода с непитейни качества, и/или нерегулирана дейност пропорционално на дела на преките разходи за амортизации за съответната **относима** регулирана услуга или нерегулирана дейност за годината на отчитане спрямо общата сума на разходите за амортизации за **относимите** регулирани услуги и/или нерегулирана дейност.

ПРИЛОЖЕНИЕ 2: Дефиниции при отчитане на инвестиции за регулаторни цели.

1. Дефиниция за инвестиция (капиталов разход) за целите на регулаторното планиране и отчитане.

Инвестиция (капиталов разход) е всеки разход, извършен за придобиване, изграждане, подобрене или основен ремонт на дълготраен актив. Съгласно МСС и НСС за дълготраен актив се считат покупка, изграждане, подмяна, реконструкция, подобрения, модернизация и рехабилитация, водещи до подобряване на състоянието, удължаване на полезния живот, промяна във функционалното предназначение, подобряване на качеството на оказваните услуги, повишаване на капацитета или неговата стойност и др. Дълготрайни активи са онези ресурси на предприятието, които се очаква да бъдат използвани през повече от един период и носят бъдещи икономически ползи и изгоди (спестени разходи, увеличени приходи, др.).

Образуването на цена на придобиване и на себестойност на ДМА (размер на инвестицията) включва всички фактически разходи по доставката, построяването и монтирането на съответния актив, както и всички разходи, пряко отнасящи се до придвижването на актива до местоположението и привеждането му в състоянието, необходими за неговата експлоатация по начина, предвиден от ръководството. Такива разходи могат да бъдат:

- разходи за персонал и транспорт, произтичащи пряко от построяването или придобиването на актива;
- разходи за подготовката на обекта;
- разходи за първоначална доставка и обработка;
- разходи за инсталиране и монтаж;
- разходи за тестване дали активът функционира правилно;
- професионални хонорари и доклади;
- други разходи, пряко свързани с построяването или придобиването на актива.

Признаването на разходи в балансовата стойност на актив от имоти, машини и съоръжения се преустановява, когато активът е на местоположението и в състоянието, необходими за неговата експлоатация по начина, предвиден от ръководството.

За целите на регулаторното планиране и отчитане не се прилага стойностен праг за признаване на инвестиция/ ДМА.

Примери за образуване цена на придобиване (размер на инвестицията):

- Монтаж на водомер: стойността на инвестицията и отчетната стойност на актива се образуват от стойността на водомера, водомерния възел, шахтата и труда за монтажа: външна услуга или разходи за работни заплати и социални осигуровки (извършен чрез външен контрактор или чрез вътрешен ресурс);
- Монтаж на спирателен кран: стойността на инвестицията и отчетната стойност на актива се образуват от стойността на спирателния кран, тръбната разводка, шахтата и труда за монтажа: външна услуга или разходи за работни заплати и социални осигуровки (извършен чрез външен контрактор или чрез вътрешен ресурс).

2. Термини и понятия:

- Рехабилитация на ВиК мрежа и на други съоръжения – инвестиция / капиталов ремонт
- Ремонт на ВиК мрежа и на други съоръжения, машини и оборудване – оперативен разход/ оперативен ремонт

За капиталов ремонт на ВиК мрежа се счита и признава като инвестиция подмяната на тръба от разпределителната мрежа с дължина над 10 м.

За оперативен ремонт на ВиК мрежа се счита и признава като оперативен разход подмяната на тръба с дължина под 10 м.

При подмяна на довеждащи водопроводи / канализационни колектори, както и изграждане или подмяна на сградни водопроводни или канализационни отклонения не се прилага изискването за дължина на тръбата при определяне на разхода като капиталов или оперативен.

Дължината на подменената тръба от разпределителната ВиК мрежа е единственото изискване за признаване на извършената рехабилитация на ВиК мрежата като инвестиция и последващото ѝ заприхождаване като актив с прилежащите му амортизации. Присъствието или отсъствието на разрешителни книжа за обекта не са условия за третирането и признаването му за регулаторни цели като инвестиция или разход.

3. Отчитане на инвестиции

За целите на регулаторната отчетност ВиК операторът следва да отчита извършените от него инвестиции съгласно сметкоплана към правилата по ЕСРО: в счетоводна сметка 207 „Разходи за придобиване на ДМА“. Годишният оборот по дебита на тази сметка следва да е равен на посочената стойност в кол. 2 „постъпили през периода“ от Справка № 4 „Дълготрайни активи“ и на отчетените от ВиК оператора инвестиции за текущата година.

Годишният оборот по кредита на сметка 207 „Разходи за придобиване на ДМА“ следва да е равен на посочените стойности в Справка № 4 „Дълготрайни активи“, колона 3 „трансфери“ по групи активи и да съответства на дебитните обороти по сметки от група 20 ДМА и 21 ДНМА.

4. Специфични случаи при отчитане на инвестиции

В случай, че счетоводната политика на дружеството по отношение признаване на инвестиции и ДМА се различава от дефинираните за регулаторни цели, тези разлики се отразяват в справките за регулаторно отчитане като корекция на финансовите отчети. Например:

1) Дружеството е възприело в счетоводната си политика стойностен праг за признаване на ДМА (данъчно определеният от 750 лв. или друг) и през м. август закупи принтер на стойност от 540 лв., за счетоводни цели то ще отчете покупката като оперативен разход, но за целите на регулаторната отчетност ще отнесе покупката като инвестиция, съответно като ДМА и прилежащата му амортизация. За целите на постигане на съответствие между финансовите отчети и регулаторните отчети, дружеството следва да посочи прехвърлянето в колона „Коригирани разходи“ в Справка № 5 „Разходи“: посочване на 540 лв. в категорията „Материали“ и посочване на 36 лв. (прилежаща годишна амортизация за 4 месеца, тъй като активът е закупен през м. август) в категорията „Амортизации на собствени активи“.

2) Дружеството е възприело в счетоводната си политика за инвестиции капитализиране на ремонти по ВиК мрежата количествен праг, по-нисък от регулаторно признатия от 10 м тръба, за счетоводни цели дружеството ще отчете ремонт на 7 м тръба на уличен водопровод като инвестиция, но за целите на регулаторната отчетност ще отнесе ремонта като оперативен разход. За целите на постигане на съответствие между финансовите отчети и регулаторните отчети, дружеството следва да посочи прехвърлянето в колона „Коригирани разходи“ в Справка № 5 „Разходи“: посочване на 3 500 лв. в категория „Външни услуги“ (с допускане, че ремонтът е извършен от външен подизпълнител) и посочване на 70 лв. (съответстващата сума на годишната амортизация на актива съгласно вътрешната счетоводна политика на дружеството) в категория „Амортизации“.

5. Принципи за коректно отчитане на ремонти и инвестиции

Принципи на отчитане на ремонтната програма: създаване на разходни центрове или аналитични сметки за текущо счетоводно отчитане на оперативни ремонти, съгласно структурата на ремонтната програма към одобрения бизнес план. Ежемесечно отнасяне на свързаните разходи (вложени материали, труд, гориво, механизация, др.) с придружителни документи, обосноваващи извършването, отнасянето и остойносттаването на разхода към съответния вид оперативен ремонт.

Принципи на отчитане на инвестиционна програма: създаване на проектни кодове/ разходни центрове /аналитични сметки за текущо счетоводно отчитане на инвестициите, съгласно структурата на инвестиционната програма към одобрения бизнес план.

Принципи на капитализиране на разходи: ежемесечно отчитане на изписани материали, вложен труд съгласно времеви карти, гориво, механизация, др. свързани разходи. Придружителни документи, обосноваващи извършването, отнасянето и остойносттаването на разхода като капиталов към съответния инвестиционен проект.

Принципи на отчитане на оперативни и капиталови ремонти, вкл. рехабилитация и изграждане на ВиК съоръжения: въвеждане на работни карти, отчитащи извършената работа и съдържащи минимум:

- адрес на работа;
- дата на изпълнение;
- начален и краен час на работа;
- вид и описание на извършената работа;
- технически параметри на вложени материали;
- вложени материали - вид, количество и стойност;
- вложен труд - служители, брой часове на работа и стойност;
- механизация: вид, брой, часове на работа и пробег, стойност;
- обща стойност на обекта.

ВиК операторът следва да създава схеми, чертежи и екзекутиви за всички подземни обекти по ВиК мрежите от Ремонтната и Инвестиционната програми - в т.ч. ВиК проводи, сградни отклонения, арматури и други.

ВиК операторът създава досиета за обектите от Ремонтната и Инвестиционната програми, в които събира и натрупва необходимата техническа и икономическа информация и документация, и осигурява възможност за проследимост на информацията в регистъра на аварии / регистър на активи / ГИС и счетоводна система за регулаторна отчетност чрез уникални номера на обектите.

Настоящите инструкции са приети с решение на Комисията по т. 1 от Протокол № 304 от 30.12.2021 г., с начална дата на прилагане 01.01.2022 г.